

Екологічне маркування в Україні
Хорт О. А., студентка
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут», м. Київ

Екологічне маркування – це спеціальні графічні символи або текст інформаційного характеру щодо екологічності продукції, процесу або послуги. Може наноситися на виріб, упаковку, етикетку або в супровідну документацію. Екологічне маркування підтверджує відповідність товару чи послуги певним нормам безпеки для навколишнього середовища і споживача. Право використання знаків екологічного маркування може отримати лише та компанія, яка пройшла експертизу в державних структурах або екологічних організаціях і довела екологічну безпечність і високу якість своєї продукції.

Умовно всі знаки екомаркування поділяються на три типи, в залежності від змісту повідомлення:

- 1) підтверджувальні – використовуються для упаковки і засвідчують, що утилізація цих матеріалів є нешкідливою для навколишнього середовища;
- 2) агітаційні – закликають споживачів не смітити, здавати використані вироби на переробку, підтримувати різні природоохоронні ініціативи;
- 3) попереджувальні – застерігають споживача про небезпечні для навколишнього середовища речовини і матеріали або, навпаки, вказують на їх відсутність.

Екомаркування в Україні знаходиться на етапі становлення. Головними стимулами розвитку та впровадження екологічного маркування в країні є:

- потреба в споживанні екологічно безпечних товарів та послуг;
- пріоритет екологічної складової в концепції сталого розвитку України.

Екологічне маркування в Україні здійснюється на двох рівнях: національному і міжнародному.

- На національному рівні статус екологічного маркування законодавчо не врегульований. Першою спробою екомаркування є поява добровільної сертифікації. Еколого-медичне науково-виробниче підприємство «ЕКОМЕДСЕРВІС» є першим і єдиним підприємством в Україні, яке отримало офіційно підтвержене право сертифікувати продукцію з метою екологічного маркування. На сертифікацію можуть бути представлені тільки окремі види продукції: продукція та сировина харчової промисловості; полімерні матеріали та матеріали, що контактують з харчовими продуктами; парфумерно-косметичні, миючі засоби. Український знак екологічного маркування «Екологічно чистий» (рис.1.) включений до міжнародного реєстру Глобальної мережі екологічного маркування та визнано 35 країнами світу.

Рисунок 1 - Знак екологічного маркування «Екологічно чистий»

- На міжнародному рівні на території держави діє серія стандартів екологічного маркування, а саме: ISO 14020 «Екологічне маркування та декларації. Загальні принципи» – визначає основні принципи розробки та використання екологічних етикеток та декларацій; ISO 14021 «Екологічне маркування і самодекларації (Екологічне маркування типу II)» – встановлює вимоги до екологічних етикеток у вигляді описових формулювань, знаків та графічних зображень, що стосуються продукції; ISO 14024 «Екологічне маркування та декларації. Екологічне маркування типу I. Принципи та методи» – визначає процедури сертифікації для одержання права на екологічну етикетку типу I; ISO 14025 «Екологічне маркування та декларації. Екологічні декларації типу III» – визначає процедури сертифікації для одержання права на екологічну етикетку типу III.

За ініціативи громадських організацій та підтримки державних органів в Україні почали діяти програми, спрямовані на розвиток екологічного маркування:

- Всеукраїнська програма «Впровадження комплексу природоохоронних заходів підприємствами та організаціями з урахуванням вимог міжнародної та європейської систем стандартизації та сертифікації». В рамках цієї програми відбувається на конкурсній основі

присвоєння знаку «Екологічно чисто та безпечно» (рис.2.) раз на рік підприємствам та організаціям, що у стратегії розвитку враховують екологічні пріоритети.

Рисунок 2 – Знак екологічного маркування «Екологічно чисто та безпечно»

○ Програма екологічного маркування. Ініціатори – Всеукраїнська громадська організація «Жива планета», Комітет Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи. Основною метою впровадження програми є формування і розвиток сталого збалансованого виробництва й споживання в Україні завдяки системі державної підтримки виробництва продукції з мінімальним впливом на довкілля та здоров'я людини.

Розвиток екологічного маркування в Україні сприятиме активному залученню представників науково-дослідних та громадських організацій, міжнародних органів із сертифікації, технічних комітетів стандартизації, центральних та місцевих органів виконавчої влади й суб'єктів підприємницької діяльності до розробки та впровадження ринкових механізмів, спрямованих на зниження негативного впливу на довкілля, яке може спричинити виробництво та споживання продукції.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Чи потрібне нам екологічне маркування? (за матеріалами Всеукраїнської галузевої газети "Деревообробник") // <http://www.derevo.info>
2. Смірнова К.В. Екологічне маркування: ціль та необхідність // <http://www.rusnauka.com>
3. Еколого-медичне науково-виробниче підприємство «ЕКОМЕДСЕРВІС» // <http://www.ems.kiev.ua>
4. Берзіна С. В. Оцінка життєвого циклу продукції та екологічне маркування // <http://waste.com.ua>
5. Екомаркування «Дзеркало тижня» № 43 (518) 23 — 29 жовтня 2004 // <http://www.dt.ua>